

**STUDIA UNIVERSITATIS
SEPTENTRIONIS
- THEOLOGIA ORTHODOXA**

Serie nouă
Anul XIII,
nr. 1 (20) / 2021

Editura UTPress Cluj-Napoca

ISSN: 2066-303X

**UNIVERSITATEA TEHNICĂ CLUJ-NAPOCA
CENTRUL UNIVERSITAR NORD DIN BAI A MARE
FACULTATEA DE LITERE**

**DEPARTAMENTUL
DE ȘTIINȚE SOCIO-UMANE, TEOLOGIE, ARTE**

REVISTA

**DOMENIULUI DE CERCETARE
TEOLOGIE ORTODOXĂ**

„JUSTINIAN ARHIEPISCOPUL”

STUDIA UNIVERSITATIS SEPTENTRIONIS

- THEOLOGIA ORTHODOXA

Serie nouă

Anul XIII, nr. 1 (20) / 2021

BAIA MARE

2021

EDITORIAL BOARD OF
STUDIA UNIVERSITATIS SEPTENTRIONIS
- THEOLOGIA ORTHODOXA

EDITORIAL OFFICE OF *THEOLOGIA ORTHODOXA*:

Str. CRIȘAN no. 5-7, Baia Mare, Phone: 004.(0)262.276305

PRESIDENT: Ph. dr. **IUSTIN HODEA**, Bischof of Maramures and Satmar

VICE-PRESIDENT: Ph. dr. **TIMOTEI BEL**, Vice-Bischof of Maramures and Satmar

EDITOR IN CHIEF: Pr. Conf. dr. Adrian Gh. **PAUL**

SCIENTIFIC REFERENT: Pr. prof. dr. John Antony **McGUCKIN**,

Pr. prof. dr. Theodor **DAMIAN**,

Pr. prof. dr. Ioan **CHIRILĂ**,

Conf. dr. Ioan-Mircea **FARCAȘ**.

EXECUTIVE EDITOR: Lect. univ. dr. Valerian **MARIAN**,

Lect. univ. dr. Claudiu **FĂRCAȘ**

EDITORIAL OFFICE SECRETARY: Pr. lect. dr. Claudiu **POP**

REFERENȚI ȘTIINȚIFICI

Pr. prof. univ. dr. **John-Antony Mc GUCKIN** – Universitatea Columbia, New York

Pr. prof. univ. dr. **Theodor DAMIAN** – Institutul Român de Teologie
și Spiritualitate Ortodoxă din New York

Pr. prof. univ. dr. **Ioan CHIRILĂ** – profesor universitar al Facultății de Teologie
Ortodoxă din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca

Conf. univ. dr. **Ioan-Mircea FARCAȘ** – decanul Facultății de Litere din C.U. Nord,
Baia Mare, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte: P.S. dr. **IUSTIN HODEA**, Episcopul Maramureșului și Sătmăruului

Vice-Președinte: P.S. dr. **TIMOTEI BEL**, Arhiepiscop-vicar – coordonator responsabil

Redactor-șef: Pr. conf. univ. dr. **Adrian Gh. PAUL**

Secretar de redacție: Pr. lect. univ. dr. **Claudiu POP**

Membri: Conf. dr. **Delia SUIOGAN**, Pr. conf. dr. **Ștefan POMIAN**, Pr. lect. dr. **Dorinel DANI**, Pr. lect. dr. **Teofil STAN**, Pr. lect. dr. **Marius NECHITA**, Pr. lect. dr. **Vasile BORCA**, Lect. dr. **Claudiu FĂRCAȘ**, Lect. dr. **Ioan TOHĂȚAN**, Lect. dr. **Valerian MARIAN**, Lect. dr. **Eusebiu BORCA**, Lect. dr. **Claudia MARIAN**, Lect. dr. **Florina ACHIM**, Pr. dr. **Cristian-Ioan ȘTEFAN**, Pr. dr. **Ioachim TOMOIAGĂ**, Pr. dr. **Marius I. SABOU**, Dr. **Iulia-Mihaela TĂMAȘ**.

Editori: Lect. univ. dr. **Valerian MARIAN**, Lect. univ. dr. **Claudiu FĂRCAȘ**

Colaboratori: Prof. dr. **Teodor ARDELEAN**, Prof. dr. **Ștefan VIȘOVAN**, Prof. dr. **Florian ROATIȘ**, Asist. univ. dr. **Minodora BARBUL**.

Tehnoredactare: pr. conf. univ. dr. **Adrian Gh. PAUL**

Volum coordonat de: pr. conf. univ. dr. **Adrian Gh. PAUL**

Traducere: Erika **CHINDRIȘ** (pentru limba engleză)

http://teologie.cunbm.utcluj.ro/studiatheologica/

Persoană de contact: pr. conf. univ. dr. **Adrian Gh. PAUL**

E-mail: pr.adrianpaul@gmail.com

Web: teologie.cunbm.utcluj.ro

ISSN: 2066-303X

**Publicație indexată în Baza de Date Internaționale (BDI) CEEOL
(www.cceol.com) din Frankfurt, GERMANIA**

STUDIA
UNIVERSITATIS SEPTENTRIONIS
– THEOLOGIA ORTHODOXA –
Anul XIII, Nr. 1, Ianuarie-Decembrie 2021,
Serie Nouă (Nr. 21)

STUDIA
1 (20)/2021

EDITORIAL OFFICE: Crișan no. 5-7, Baia Mare ☐ Phone: 004.(0)262.276305

C U P R I N S

I. EDITORIAL

1. **P.F. Părinte Patriarh DANIEL**, Proclamarea anului 2021 în Patriarhia Română ca „Anul omagial al pastorației românilor din afara României și Anul comemorativ al celor adormiți în Domnul”..... 11

II. TEOLOGIE BIBLICĂ ȘI SISTEMATICĂ

1. **Pr. Lect. univ. dr. Vasile BORCA**, *Fenomenul înstrăinării față în față cu idealul realizării și înnobilării omului*..... 17
2. **Pr. asist. univ. dr. Marius-Ioan SABOU**, *Cunoașterea lui Dumnezeu – esențială educației religioase contemporane*.....59
3. **Pr. conf. univ. dr. Adrian Gh. PAUL**, *Fundamentele credinței creștine: Trăsături ale eclesiologiei ortodoxe în scrierile Sfântului Nicolae Cabasila*.....69
4. **Pr. conf. univ. dr. Ștefan POMIAN**, *Sinoadele Ecumenice arată și susțin dimensiunea divino-umană a Bisericii creștine*.....125
5. **Pr. drd. Ioan-George KRAUCIUC**, *Familia creștină în fața provocărilor seculare actuale*.....149

III. TEOLOGIE ISTORICĂ, LITURGICĂ ȘI PRACTICĂ

1. **Pr. drd. Ciprian GLIGAN**, *Eusebiu de Cezareea, urmașul marilor alexandrini*161
2. **Pr. Lect. univ. dr. Claudiu POP**, *Aspecte din viața și activitatea Părintelui dr. Vasile Lucaciu în slujba împlinirii idealului național*....175
3. **Pr. Lect. univ. dr. Marius NECHITA**, *Perspectiva psihologică asupra îmbătrânirii*.....211
4. **Lect. univ. dr. Ioan-Ștefan TOTĂȚAN**, *Divorțul ca disfuncție a familiei și consecințele acestuia asupra copiilor*.....227

5. Pr. Lect. univ. dr. Teofil-Ovidiu STAN, <i>Colecții de cântări bisericești apărute în epoca lui Dimitrie Cunțanu. Tsercovnoje Protopinije</i>	243
6. Lect. univ. dr. Valerian MARIAN, <i>The Lord's Resurrection Reflected in the Pastorals of Archbishop Justinian Chira of Maramureș and Sătmar</i>	263
IV. TRADUCERI TEOLOGICE	
1. Pr. Stanley HARAKAS, <i>Teologia ortodoxă a "creșterii"</i> . <i>Dreptatea și participarea din punct de vedere teologic și umanitar: Hristologie, pnevmatologie și eclessiologie în traducere românească de masterand Ioan-Cosmin CULCEAR</i>	277
2. Markos A. ORPHANOS, <i>Despre "purcederea" Duhului Sfânt la anumiți Părinți Răsăriteni – în traducere românească de masteranzii Ioan HOTICO & Pr. Emil BOZGA</i>	311
V. MISCELANEEA	
1. BORCA, Vasile, pr. lect. dr., <i>Nicolae PAULESCU – un savant de elită și un sfânt printre savanți. Nouă decenii de la trecerea în eternitate</i>	355
2. PAUL, Gh. Adrian, pr. conf. dr., <i>Tedi ARDELEAN – omul care cu adevărat sfințește locul</i>	373
LISTA AUTORILOR	381

STUDIA
UNIVERSITATIS SEPTENTRIONIS
– ORTHODOX THEOLOGY –
Year XIII, No. 1, January-December 2021,
New Series (No. 20)

STUDIA
1 (20)/2021

EDITORIAL OFFICE: Crisan no. 5-7, Baia Mare ☒ Phone: 004.(0)262.276305.

CONTENTS

I. EDITORIAL

1. **P.F. Father Patriarch DANIEL**, *The proclamation of 2021 in the Romanian Patriarchate as " The homage year of the pastoral care of Romanians outside Romania and the Commemorative Year of those asleep in the Lord.....*11

II. BIBLICAL AND SYSTEMATIC THEOLOGY

1. **Pr. lect. univ. dr. Vasile BORCA**, *The phenomenon of alienation face to face with the ideal of human realization and ennoblement.....*17
2. **Pr. asist. univ. dr. Marius-Ioan SABOU**, *Knowledge of God – essential to contemporary religious education*59
3. **Pr. conf. univ. dr. Adrian Gh. PAUL**, *Foundations of the Christian Faith: Traits of Orthodox Ecclesiology in the Writings of St. Nicholas Cabasila*69
4. **Pr. conf. univ. dr. Ștefan POMIAN** *The Ecumenical synods show and support the divine-human dimension of the Christian Church.....*125
5. **Pr. drd. Ioan-George KRAUCIUC** *The Christian family in the face of current secular challenges.....*149

III. HISTORICAL AND LITURGICAL THEOLOGY

1. **Pr. drd. Ciprian GLIGAN**, *Eusebius of Caesarea, the descendant of the Great Alexandrians.....*161
2. **Pr. lect. univ. dr. Claudiu POP**, *Aspects from the life and activity of Father Dr. Vasile Lucaciu in the service of fulfilling the national.....*175

3. Pr. lect. univ. dr. Marius NECHITA, <i>The psychological perspective on aging</i>	211
4. Lect. univ. dr. Ioan-Ștefan TOTĂȚAN, <i>Divorce as a family dysfunction and its consequences on children</i>	227
5. Pr. lect. univ. dr. Teofil-Ovidiu STAN, <i>Collections of church songs published in the time of Dimitrie Cunțanu. Tsercovnoje Protopinije</i>	243
6. Lect. univ. dr. Valerian MARIAN, <i>The Lord's Resurrection Reflected in the Pastorals of Archbishop Justinian Chira of Maramureș and Sătmar</i>	263
IV. THEOLOGICAL TRANSLATIONS	
1. Pr. Stanley HAKAKAS, <i>Orthodox theology of "growth". Justice and participation from a theological and humanitarian point of view: Christology, pneumatology and eclessiology</i> - in Romanian translation by master student Ioan-Cosmin CULCEAR	277
2. Markos A. ORPHANOS, <i>About the "proceeding" of the Holy Spirit to certain Eastern Fathers</i> - in Romanian translation by master students Ioan HOTICO & Pr. Emil BOZGA	311
V. MISCELANEEA	
1. BORCA, Vasile, pr. lect. dr., <i>Nicolae PAULESCU - an elite scientist and a saint among scientists. Nine decades since passing into eternity</i>	355
2. PAUL, Gh. Adrian, pr.conf.dr., <i>Tedi ARDELEAN- the man who truly sanctifies the place</i>	373
LIST OF AUTHORS	381